

Fólkaatkvøður og valrættur

Oddagrein

Tað var eitt mikið áhugavert evni, ið viðgjørt varð í »Kvørnini« í SvF mikukvøldið - um hvør, ið skal sleppa at atkvøða um Føroya framtíð.

Politisku mótpolarnir vóru landsstýrismaðurin, í sjálvstýrismálum, Høgni Hoydal og Jóannes Eidesgaard, formaður Javnaðarflokksins.

Uttan her at taka dagar ímillum, hvør teirra er á rættari kós í fullveldismálinum, so skurrar í oyrunum, tá tosað verður um, at vit av nýggjum skulu definera, hvør skal sleppa at atkvøða - atiso, um vit skulu broyta vallógina við tí endamáli, at fáa nøkrum føroyingum úti í heimi valrætt, sum annars ikki hava tað.

Tað er sjálvsagt, at skal vallógin broytast, so skal tað gerast á rættan hátt. Tá valrættaraldurin verður broyttur, ella nú tá lesandi føroyingar uttanlands finga valrætt, tá mátti hetta samtykkjast av tveimum løgtingum.

Tað kann væl verða, at vit skulu definera føroyingar øðrvísi - eftir einhvørjum skilagóðum kreteriumi. Men vit kunnu ikki í eini handavend broyta hetta - og soleiðis geva føroyingum uttanlands valrætt til eina fólkaatkvøðu, tá tey ikki hava valrætt til løgtingið.

Til tær fólkaatkvøður, sum verða í hesum valskeiði, eiga bara tey, sum hava valrætt til løgtingið at sleppa at velja. Verður annað gjørt, kann alt í einum ruðuleika.

Lesarabræv:

Aftur til Afrika

Nú í heyst kom áheitan úr Botswana til Hildu Jóhannessen, um at koma aftur til Maun í Botswana. Áheitanin kemur frá felagsskapinum, W.A.R., sum er felagsskapur ímóti kynsligum misbrúki. Felagsskapurin var stovnaður í 1992 og var Hilda við til at stovna henda felagsskap. W.A.R. (Women Against Rape) arbeiðir bæði við børnum og vaksnum, ið eru rakt av kynsligum misbrúki og neyðtøku.

Kynsligt misbrúk er sera vanligt í Maun og norður Botswana. Vit vóru nakrar kvinnur, sum tóku okkum saman og stovnaðu W.A.R. Í dag eru 3 fólk sett í starv. Tvær teirra ferðast íkring og vitja skúlar og fyrirkur at hjálpa teimum, ið eru mis-

brúkt og neyðtikin til lög-reglu og til kanningar, til tess at fáa neyðug prógv til vega, um tey seinni ynskja at leggja sak.

Tá menniskju eru kynsliga misbrúkt, neyðtikin, ynskja tey sum skjótast at gloyma tað, ið er hent. Men sum frá líður og fylgjurnar koma til sjóndar, fara tey at hugsa um rættarsak. Men tá eru prógv og vitni mangan hvørin.

W.A.R. er í dag kendur um alt Botswana, men trupult er at fáa figgarligan stuðul. Tí heldur hesin óndskapur fram.

Eg arbeiði í fyra ár innan henda felagsskap. Og nú biðja tey meg koma út aftur í 3 mánaðir at hjálpa teimum, tí tey eru bangin fyri,

at felagsskapurin ikki orkar at loysa tær uppgávur, ið liggja fyri durum. Tvær skulu til víðari útbúgving, so arbeiði kann detta niður fyri. Tí er tað, at tey ynskja at fáa meg út aftur.

Tey ynskja, at eg skal undirvísa fyra lokalum, so tær kunnu taka við, tá hinar fara í víðari útbúgving sum ávikavist terapeutar og psykolog.

Tá yngri gentur eru neyðtíknar, leggja vit áherðslu á, at mammann og familjan stuðla dóttirini, so henni kann unnast at gjøgnumliva tað sváru pínu og eyðmyking, ein kynsligur ágangur ber í sær.

Síðan W.A.R. var stovnað, eru fleiri lógir broyttar og nýggjar eru komnar

ístaðin. Vit eru mangan spurdar til ráðs tá lógarsmið skal gerast.

Undan 1992 sluppu flest allir lógbrótarar undan sekt. Men í dag er stóðan ein heilt onnur. Nú er sekin 7 ára fongsul fyri kynsligt misbrót. Er prógv um AIDS, so er dómurin upp í 14 ára fongsul.

Fyri meg er hesin felagsskapur ein hjartasak. Tað er neyðugt at mótmæla hesum óndskapi so hann ikki ótarnaður fremur sítt oyðandi yrki.

Við Guds hjálp og stuðli frá góðum fólkum er hetta møguligt.

Hilda Johannesen

Bókmentakvøld í Mettustovu

Mánakvøldið 23. november kl. 20.00 verður aftur bókmentakvøld í Mettustovu. Hesaferð er tað Tunó Kjelbro, sum heldur fyrilestur: Barnabókmentir og barnafatan út frá ritgerðini Bókin

og barnið.

Kanningin umfatar uppruna føroyskar bók fyrri størri børn, skrivaðar í tíðarskeiðnum 1987 til 1997 við serligum atliti til ta barnafatan, sum bókment-

irnar avdúka.

Í fyrilestrinum verður nomið við høvuðsrák í barnabókmentum, og ávisir træðir, sum eyðkenna føroyskar barnabókmentir, verða viðgjørdir. Hugleitt

verður eisini um føroyskar barnabókmentir í dag.

Høvið verður sjálvsagt at seta spurningar og tosa víðari um málið aftur við einum drekkamunni aftan á fyrilestrinum.

Nýggjur tógvhandil letur upp heima á Sandi

ELI HENTZE

Ja, nú skal bindast! Nýggjur tógvhandil, »Ellubitin« letur upp ný leygardagin heima á Sandi. Ungu Húsavíkssysturnar, Kristina og Marin Johannesen, hava leigað seg inn kjallaran, har handilin hjá Lim helt til í nógv harrans ár. Tí kunnu sandoyingar flestir helst vænta sær bleytar jólapakk- ar undir trænum í ár. Um tað verður Elis ella onkur annar jólamadurin, ið kemur við pakkunum, var enn ikki staðfest seinast vit frættu frá jólamannafelagnum.

At handil letur upp ber helst boð um, at samfelagskreppan, ið rakti Sandoyina sera hart, er farin eysturum á hesum sinni. Sandoyingar í hóptali fluttu av oyinni, men síðani flakavirkini í Skopun og heima á Sandi lótu upp aftur hevur stóðugt gingið framá.

Tað hevur ómetaliga stór- an týðning fyri oynda, at flakavirkini eru opin. Pengarnir, ið koma í umfar, opna fyri møguleikum, ið annars helst ikki vóru til staðar. Men hetta er ikki øll frágreiðingin. Týðning hevur tað eisini, at talið av ungum fólki økist í oynda. Ungum fólki, eldhugað at seta nakað í gongd. Ung fólk, ið siggja seg tvingað til at berjast fyri at fáa betrað viðurskipti á øllum økjum.

Kanska hetta júst er høv-

uðsorsøkin til, at tær báðar eru farnar undir handilsvirksemi. So er bara at vóna, at tær ikki vinda alla oynda upp í ein ellubita!

Kristina Johannesen sigur, at hetta er ein gamalur dreymur hjá sær og systirini. Hon heldur, at tað er spennandi at royna nakað, ið er annarleiðis. Kristina er útbúgvin sjúkrasystir og arbeiðir á ellishheiminum Aargardi heima á Sandi.

Vit fara fyrst og fremst at selja tóg, men eisini tilfar til binding so sum stokkar, lynlås, knappar o.a. Orsøkin til navnið »Ellubitin« er millum annað tann, at vit fara at selja smáar nøgdir av tógvi, um brúkarin ynskir tað. Er brúk fyri lítlum enda,

fæst hann hjá okkum. Føroyska tógvið er frá Tøting í Gøtu. Hadaði hava vit eisini troyggjur og vælumtókta kotini. Vit hava eisini tógvið úr Danmark frá vælumtókta Marianne Isager.

Kristina hevur varhugan av, at fólk í Sandoyinni binda nógv, men hon dugir ikki at siga, hvussu stórum marknaðurin er.

Nú leygardagin er opið frá 09.00 - 14.00, og henda fyrsta dagin hevur handilin upplatingartilboð: Føroyskt tóg 29 kr fyri 100 gramm. Annars verður opið vanligar dagar frá 10.00 - 17.00 og leygardag frá 10.00 - 13.00.